

انجام تکلیف در برابر خداوند و دستیابی به رشد و قرب الهی تا حدی نهایت

ساختار شخصیت در یک انسان کنترل شده
از دیدگاه روان شناس اسلامی ۱

بهداشت روانی برای همه، همه برای بهداشت روانی

ISSN : ۱۰۲۸ - ۶۹۱۸

فصلنامه علمی - پژوهشی

اصول بهداشت روانی

بهداشت روانی برای همه، همه برای بهداشت روانی

سال سوم - پانز و زمستان ۱۳۸۰
شماره ۱۲-۱۱

۶۶-۸۲	تفکر سیستمی به عنوان شالوده عملی و اساسی برای فعالیت های بهداشت روانی
	دکتر سید ابوالقاسم حسینی
۸۳-۸۶	رابطه هیجان خواهی، برون گرایی و خشم در نوجوانان پسر بزهکار و عادی استان تهران
	دکتر حمید رضا آقامحمدیان - سید مهران حسینی
۸۷-۹۸	گزارش بررسی همه گیر شناسی در یک بخش روان پزشکی دانشگاهی مشهد
	دکتر سید ابوالقاسم حسینی - محمد رضا عناصری - نیره نویان
۹۹-۱۰۴	عوامل موثر در استفاده از سیگار و مواد مخدر در دانشجویان دانشگاه شهید باهنر کرمان در سال ۱۳۸۰
	دکتر علیرضا ظهور
۱۰۵-۱۱۴	بررسی برداشت دانشجویان مراکز آموزش عالی بم پیرامون ازدواج
	فریبا برهانی - فرخ ابادری - عباس عباس زاده
۱۱۵-۱۲۱	بررسی مشکلات روانی و رفتاری بیماران تالاسمی مراجعه کننده به مرکز تالاسمی بیمارستان شهید مدنی خرم آباد ۱۳۸۰
	فرید ملکشاهی - طاهره طولابی - فرزانه روانشاد
۱۲۲-۱۲۶	راهنمای سایت های وابسته به بهداشت روانی و طیف آن ها

رابطه هیجان خواهی، برون گرایی و خشم در نوجوانان پسر بزهدار و عادی استان تهران

THE RELATION OF SENSATION SEEKING, EXTROVERSION AND ANGER IN DELINQUENT YOUTHS AND HIGH SCHOOL PUPILS IN TEHRAN PROVINCE

Aghamohammadian HR, PhD, Hosseini SM

According to some research workers, youth delinquency is the most important problem in contemporary age. The study on youth personality can help to prevent crime. In this study we compared sensation seeking, extroversion and anger in delinquent youths under the supervision of the center for behavioral modification and education for delinquent boys in Tehran and pupils of Tehran high schools, by using SCL90R and ASSI. We found meaningful differences between delinquent and high school sensation seeking, extroversion and anger. The relationship between three mentioned components and crime was also confirmed.

Key Words: Youth, Delinquency, Crime, Sensation Seeking, Extroversion, Anger

به اعتقاد برخی از محققان، بزهکاری نوجوانان مهمترین مشکل قرن حاضر است. بررسی ویژگی های شخصیت نوجوانان می تواند در پیش گیری از بروز بزه در جامعه مؤثر باشد. از جمله ویژگی های شخصیتی می توان به هیجان خواهی، برون گرایی، درون گرایی و میزان خشم اشاره کرد. در این پژوهش میزان هر یک از این ویژگی های شخصیتی در نوجوانان پسر بزهدار و عادی و نیز همبستگی

رابطه هیجان خواهی، برون گرایی و خشم در
نوجوانان پسر بزهدار و عادی استان تهران

دکتر حمید رضا آقامحمدیان

اساتذبار و مدیر گروه روان شناسی بالینی دانشکده علوم تربیتی
دانشگاه فردوسی مشهد

سید مهران حسینی

کارشناس ارشد روان شناسی بالینی

این ویژگی ها و تفاوت های موجود بین این دو گروه بررسی شده است.

مقدمه

در بیست قرن گذشته بشر موفق شد دستاوردهای فراوانی در زمینه های علوم مختلف به دست آورد. درمان بسیاری از بیماری های صعب العلاج، به دست آوردن اطلاعات گسترده در باره سیاره ها و کره های دیگر، فن آوری های پیش رفته در زمینه اطلاع رسانی از جمله این موفقیت ها بوده است. با این حال، بشر در حالی پا به قرن بیست و یکم می گذارد که موفق به پیش گیری از بزهکاری نوجوانان نشده است و این در حالی است که به استناد آمار و اطلاعات رسمی، پدیده بزهکاری نوجوانان در جهان در حال افزایش است. متخصصان رشته های روان شناسی، جرم شناسی و جامعه شناسی، هریک به نوعی در تبیین این پدیده سعی و نظریاتی را ارائه کرده اند. به عنوان نمونه کورول (Carrol, E) و زاگرمین (Zuckerman, Marvin) (۱۹۸۲) در پژوهش های خود نشان دادند که بین انسان ها از نظر میزان هیجان خواهی (Sensation Seeking) تفاوت های زیادی وجود دارد. به عقیده آنان، هیجان خواهی عبارت است از تنوع جویی، ماجراجویی و اجتناب از کسل شدن. به عقیده زاگرمین، هیجان خواهی با برخی از رفتارها نظیر موتورسواری و رانندگی با سرعت زیاد، مصرف سیگار و جنایت کاری رابطه دارد. هافمن (Huffman, Karen) (۱۹۹۴) نیز در پژوهش های خود دریافت بزهکاران به مراتب بیشتر از غیر بزهکاران به ماجراجویی می پردازند.

ارون (Erron, F) و والسدر (Walder, Y) (۱۹۸۴) دریافتند که نوجوانان خشن در بیشتر مواقع و موقعیت ها، رفتاری توأم با خشم دارند (کارور، ۱۳۷۵). همچنین در گروه های مجرم زندانی، زنان و مردانی که نمرات بالایی در هیجان خواهی به دست آوردند، بیشتر در تلاش برای

فرار بودند (علیزاده، ۱۳۳۷). بررسی های توماس ویلز (Wills, Thomas) (۱۹۹۴) نشان داد هیجان خواهی با ویژگی های شخصیتی برون گرایی ارتباط دارد. لسلاو (Leslau, A) (۱۹۹۶) دریافت که ویژگی شخصیتی برون گرایی، رفتار جنایت کارانه و قضاوت غیر اخلاقی بایکدیگر رابطه معناداری دارند.

پژوهش های زاگرمین و روسو (۱۹۹۲) نیز نشان داده است که فشار خون (Blood Pressure) اشخاص برون گرا، هیجان خواه، خشن و تیپ A در مقایسه با کسانی که این ویژگی های شخصیتی را ندارند، بالاتر است.

روش بررسی

در این پژوهش دو جامعه آماری به صورت زیر مورد بررسی قرار گرفتند:

الف) تمامی نوجوانان پسر بزهکار کانون اصلاح و تربیت استان تهران.

ب) تمامی نوجوانان پسر محصل دبیرستان مناطق چهاردهم و هیجده استان تهران.

در این پژوهش دو نمونه فوق با حجم ۱۶۸ نفر شرکت دارند. برای انتخاب نمونه ای از نوجوانان پسر بزهکار با مراجعه به فهرست اسمی آنان، ۸۴ نفر به صورت تصادفی انتخاب شدند. همچنین برای انتخاب نوجوانان عادی با مراجعه به آموزش و پرورش مناطق چهاردهم و هیجده استان تهران با توجه به فهرست اسمی دبیرستان های پسرانه و نام دانش آموزان، تعداد ۸۴ نفر آنان به صورت تصادفی انتخاب گردیدند.

در این پژوهش از پرسشنامه ها و مقیاس های (Symptom Checklist S.C.L90R) شخصیت نوجوانان آیزنک، (Eysenk Sensation- Seeking A.S.S.I Inventory) و پرسشنامه اطلاعات فردی استفاده شد.

بررسی های آماری یافته ها

در جدول های شماره ۱ و ۲ ویژگی های هیجان خواهی، خشم و برون گرایی در نوجوانان پسر بزهکار و عادی مشخص شده است.

ویژگی ها	هیجان خواهی	برون گرایی	خشم	ارتکاب جرم
هیجان خواهی	—	**۰/۳۳	**۰/۲۶	۰/۱۱
برون گرایی	**۰/۳۳	—	۰/۱۹	*۰/۲۴
خشم	**۰/۲۶	۰/۱۹	—	۰/۰۰۳
ارتکاب جرم	۰/۱۱	*۰/۲۴	۰/۰۰۳	—

جدول شماره (۳) مقادیر ضریب همبستگی در

نوجوانان پسر بزهکار

* همبستگی معنادار در سطح (۰/۰۵) دودانه

** همبستگی معنادار سطح (۰/۰۱) دو دامنه

جدول شماره (۳) نیز نشان می دهد همبستگی معنادار

بین ویژگی های هیجان خواهی، برون گرایی، خشم و ارتکاب جرم وجود دارد.

تفسیر یافته ها و نتیجه گیری

یکی از ویژگی های مورد بررسی در این پژوهش هیجان خواهی بود. نتایج نشان داد که متوسط میزان هیجان خواهی نوجوانان بزهکار (۶۹/۰۴) در مقایسه با نوجوانان عادی (۵۴/۹۸) بیشتر است. این نتیجه نظر پژوهش گرانی همچون زاگرم (۱۹۹۲) را تأیید می کند. به عقیده او مجرمان و بزهکاران در مقایسه با اشخاص دیگر از نظر هیجان خواهی در سطح بالاتری هستند و آنان همواره در تلاش برای تنوع طلبی، ماجراجویی و کسب تجارب جدید هستند. در این حال نتایج این پژوهش همچنین نشان داد که هیجان خواهی با ویژگی های خشم و برون گرایی نیز همبستگی معناداری دارد. بر این اساس در بررسی نوجوانان بزهکار مشخص شد ضریب همبستگی هیجان خواهی، خشم و برون گرایی به ترتیب ۰/۲۶ و ۰/۳۳ در سطح (۰/۰۱) معنادار بود. همچنین برخلاف نتایج بررسی های زاگرم (۱۹۹۴) که رابطه هیجان خواهی و جنایتکار

ویژگی ها	هیجان خواهی	خشم	برون گرایی
میانگین	۵۴/۹۸	۱/۰۶	۱۴/۱۴
انحراف معیار	۸/۳۶	۰/۷۴	۲/۸۲
واریانس	۶۹/۸	۱/۴	۷/۹۵
حداقل نمره	۳۰	۰	۶
حداکثر نمره	۷۸	۲/۵	۱۹

جدول شماره (۱) ویژگی های هیجان خواهی، خشم و برون

گرایی در نوجوانان عادی

ویژگی ها	هیجان خواهی	خشم	برون گرایی
میانگین	۶۹/۰۴	۱/۹۵	۱۶/۸۸
انحراف معیار	۱۸/۷۵	۱/۱۹	۳/۵۹
واریانس	۳۵۱/۶۶	۱	۱۲/۹۲
حداقل نمره	۱۴	۰	۸
حداکثر نمره	۹۰	۴	۲۱

جدول شماره (۲) ویژگی های هیجان خواهی، خشم و برون

گرایی در نوجوانان بزهکار

باتوجه به نتایج جدول های شماره (۱) و (۲) مشاهده می شود که میانگین نمرات نوجوانان بزهکار در سه ویژگی هیجان خواهی، خشم و برون گرایی بالاتر از نوجوانان عادی است.

همچنین در جدول شماره (۳) مقدار ضریب همبستگی پرسون در زمینه ویژگی های مورد بررسی ارائه شده است.

بودن را تأیید کرد. در این پژوهش فرضیه رابطه معنادار میزان هیجان خواهی و ارتکاب جرم تأیید نشد و همبستگی معناداری بین این دو ویژگی به دست نیامد.

نتایج این پژوهش نشان داد، نوجوانان عادی و بزهکار از نظر برون گرایی تفاوت معناداری ($T=5/49$) با یکدیگر دارند. این درحالی است که رابطه معناداری بین ویژگی برون گرایی و ارتکاب جرم با ($r=0/24$) در سطح ($9/05$) به دست آمد. این نتایج نظر لسو (۱۹۹۶) را تأیید می کند. براساس نظر این محقق، اشخاص مجرم و جنایت کار نمرات بالایی را در برون گرایی کسب می کنند.

این بررسی نشان داد که همبستگی معناداری نیز بین برون گرایی و هیجان خواهی وجود دارد. بر این اساس نظر گاررا (۱۹۹۰) مبنی بر این که برون گرایی با هیجان خواهی رابطه دارد، تأیید شد.

همچنین نتایج این پژوهش نشان داد که متوسط خشم در نوجوانان عادی ($1/06$) در مقایسه با نوجوانان بزهکاران ($1/95$) کمتر است. براساس این یافته ها، از نظر میزان خشم تفاوت معناداری ($T=5/85$) بین نوجوانان عادی و بزهکاران نوجوان وجود دارد.

به طور کلی می توان گفت از آن جا که نوجوانان بزهکار و عادی از نظر هیجان خواهی تفاوت معناداری با یکدیگر دارند، لازم است در مراحل ابتدایی ارزیابی نوجوانان بزهکار، ویژگی هیجان خواهی در آنان بررسی شود و برای کسانی که نمرات بالایی را کسب می کنند برنامه ها و تدابیر خاصی اندیشیده شود. براین اساس بررسی ویژگی های برون گرایی و خشم نیز در نوجوانان بزهکار ضروری به نظر می رسد.

منابع

behavior. Journal of International criminologic Police Technique. Apr-Jan. Vol 43(2) 187-198.

Russo, Karen, Zuckerman, Marvin (1992). Psychological, Physiological and Physical Characteristic of Subjects of risk for essentially pertension. Journal of personality and individual differences. Jan Vol 13(1) 61-68.

Willes, T. (1994). Novelty Seeking, risk taking and related constructs as predictors of adolescent substance use. Journal of Substance Abuse, Vol 6(1) 1-20.

کارور، چارلز. نظریه های شخصیت. ترجمه رضوانی، احمد (مشهد، آستان قدس رضوی، ۱۳۷۵).

علیزاده، شهناز. ساخت و اعتبار یابی مقیاس برای سنجش هیجان جوئی. پایان نامه کارشناسی ارشد (مشهد، دانشگاه فردوسی، دانشکده روان شناسی، ۱۳۷۷).

Gurrera, Ronald (1990). Some biological and behavioral feature anociated with clinical personality types. Journal of nervous and mental disease. Sept. Vol 178 (9) 110-126.

Huffman, Karen (1994). Psychologe in action. 3rd ed. John Wiley. P.

Leslav, Abraham (1996). Extraversion, neurosis, immoral judgement and criminal